

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση

Τίτλος:

« Πάμε μια βόλτα στον Πειραιά; Όχημά μας; Η ποίηση! »

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2015

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Πάμε μια βόλτα στον Πειραιά; Όχημά μας; Η ποίηση!

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρία Τολυμένου

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Τολυμένου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

4^ο Γυμνάσιο Κερατσινίου

Χρονολογία

Από 19-3-2015 έως 7-5-2015.

Διδακτική/θεματική ενότητα

Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

10 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας.

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Όπως όριζε και το συνταγμένο σενάριο, απαραίτητες προϋποθέσεις για την εφαρμογή ήταν και τηρήθηκαν οι ακόλουθες:

- η εκπαιδευτικός και οι μαθητές γνώριζαν τη λειτουργία του συνεργατικού περιβάλλοντος Wiki, στο οποίο είχαμε δουλέψει ήδη αρκετά. Οι μαθητές έβρισκαν σε αυτό το υλικό τους –φύλλα εργασίας– και εκεί αναρτούσαν τις εργασίες τους.
- Οι μαθητές ήταν επίσης αρκετά εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο ήδη από την αρχή της σχολικής χρονιάς και εργάζονταν σε ομάδες χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα συνεργασίας.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για τη σχολική μονάδα:

στην αίθουσα είχαμε δυνατότητα ασύρματης σύνδεσης στο διαδίκτυο σε όλη τη διάρκεια διεξαγωγής του σεναρίου. Κάθε ομάδα εργαζόταν σε φορητό υπολογιστή με ασύρματη σύνδεση στο διαδίκτυο.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Τολυμένου, Πάμε μια βόλτα στον Πειραιά; Όχημά μας; Η ποίηση!, Νεοελληνική λογοτεχνία Α΄ Γυμνασίου, 2014.

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αποσκοπούσε στη δημιουργία μιας πρότασης προς το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας (ΚΕΓ), τον φορέα δημιουργίας του ψηφιακού περιβάλλοντος [Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα: Λογοτεχνία και πόλεις](#), προκειμένου να συμπεριλάβει τον Πειραιά στις λογοτεχνικές πόλεις των [Ψηφίδων](#). Οι μαθητές αρχικά γνώρισαν το

περιβάλλον των *Ψηφίδων*, συγκεκριμένα τις εικονικές λογοτεχνικές περιηγήσεις των πόλεων, και στη συνέχεια, μελέτησαν ποιήματα με θέμα την πόλη του Πειραιά και τους κατοίκους της, προκειμένου να συγκροτήσουν την τεκμηριωμένη πρότασή τους προς το ΚΕΓ.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η εφαρμογή εντάχθηκε στο θεωρητικό πλαίσιο που όριζε και το συνταγμένο σενάριο, την ανάγκη για γνωριμία με το περιβάλλον των *Ψηφίδων*, περιβάλλον ιδιαίτερα σημαντικό για τη γλωσσική διδασκαλία και τη γνωριμία και προσέγγιση της λογοτεχνίας. Η εφαρμογή επιδίωκε, επίσης, να συνδέσει τη διδασκαλία με τις σύγχρονες επιστημονικές εξελίξεις –εδώ, με τα εργαλεία της επιστήμης της γλώσσας, της λογοτεχνικής κριτικής και της διδακτικής τους.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδίωξη της εφαρμογής ήταν οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να γνωρίσουν ορισμένες από τις διαφορετικές πλευρές που συγκροτούν μία πόλη: τις φυσικές ομορφιές της, τα σημεία παρέμβασης του ανθρώπου –όπως εδώ το λιμάνι– και να τα συσχετίσουν με τη ζωή των κατοίκων της,
- να γνωρίσουν ένα ερευνητικό εργαλείο για την ελληνική γλώσσα και λογοτεχνία, τις *Ψηφίδες*.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Επιδίωξη της εφαρμογής ήταν οι μαθητές και οι μαθήτριες να γνωρίσουν τις διαφορετικές ποιητικές φωνές κι επομένως, τις διαφορετικές οπτικές για την πόλη τους, τον Πειραιά.

Γραμματισμοί

Επιδίωξη της εφαρμογής ήταν οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να μάθουν να χρησιμοποιούν ένα ερευνητικό εργαλείο, τις [Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα](#),
- να αντιμετωπίζουν τη διδακτική διαδικασία ως τμήμα της κοινωνικής πραγματικότητας.

Διδακτικές πρακτικές

Στην Α΄ φάση του σεναρίου δουλέψαμε αρκετά καθοδηγητικά με την τάξη σε μετωπική διάταξη. Στη φάση αυτή έγινε η παρουσίαση του περιβάλλοντος [Λογοτεχνία και πόλεις](#) στις [Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα](#) με φύλλο εργασίας που οδηγούσε τους μαθητές σε παρατήρηση και σχολιασμό.

Κατά τη Β΄ φάση οι μαθητές εργάστηκαν σε ομάδες προκειμένου να μελετήσουν ποιήματα με θέμα τον Πειραιά και τους κατοίκους του και να καταλήξουν σε πρόταση προς το ΚΕΓ προκειμένου να συμπεριλάβει το υλικό αυτό σε μια μελλοντική δημιουργία λογοτεχνικής περιήγησης στην πόλη του Πειραιά.

Στη Γ΄ φάση ολοκληρώθηκαν οι δραστηριότητες με την τάξη ξανά σε ολομέλεια να εργάζεται με έναν κεντρικό φορητό υπολογιστή και βιντεοπροβολέα.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η επιλογή ενασχόλησης με την πόλη του Πειραιά, όπως όριζε και το αρχικό σενάριο, σχετίζεται με την περιοχή στην οποία βρίσκεται το σχολείο στο οποίο εφαρμόστηκε το σενάριο, δηλαδή το Κερατσίνι, μία από τις περιοχές που γειτνιάζουν με τον Πειραιά. Ο Πειραιάς εξάλλου είναι μία από τις περιοχές που οι μαθητές γνωρίζουν αρκετά καλά, είναι μέρος της καθημερινότητάς τους. Έτσι με το σενάριο οι μαθητές θα γνώριζαν μέσα από τον λόγο των ποιητών διαφορετικές οπτικές για την πόλη και τις συνοικίες της.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η θεματική ενότητα «Εικόνες της Ελλάδας στην ποίηση» περιλαμβάνεται στο Πιλοτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Καθώς όμως το Πρόγραμμα αυτό δεν ισχύει πλέον και ούτως ή άλλως δεν αφορούσε στο 4^ο Γυμνάσιο Κερατσινίου, η εφαρμογή του σεναρίου συνδέθηκε με την πρόταση για τη [διδασκαλία](#) του μαθήματος της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, η οποία ισχύει από το σχολικό έτος 2014-2015 για τη διδακτική αξιοποίηση των Διαδραστικών Πινάκων και προβλέπει τη διδασκαλία αυτής της θεματικής ενότητας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Κατά την εφαρμογή οι μαθητές εργάστηκαν κυρίως με το Πρόγραμμα Επεξεργασίας Κειμένου και τον φυλλομετρητή για την πλοήγηση στο διαδίκτυο. Με το ΠΕΚ δημιούργησαν υπερσυνδέσεις σε λέξεις των ποιημάτων της ομάδας τους, κυρίως με εικόνες που αναζήτησαν και επέλεξαν από το διαδίκτυο. Με τον επεξεργαστή κειμένου, επίσης, επισήμαναν με χρώμα –με την πένα επισήμανσης– λέξεις και φράσεις στα ποιήματα, τις οποίες προσπάθησαν να εντάξουν στην περιγραφή που δημιούργησαν στη συνέχεια για την πόλη του Πειραιά.

Στο αρχικό σενάριο προβλεπόταν η δημιουργία βίντεο, που θα εντασσόταν στην πρόταση προς το ΚΕΓ, κατά αναλογία με τα βίντεο που παρακολούθησαν στη λογοτεχνική περιήγηση στην πόλη της Αθήνας στην Α΄ φάση. Επίσης, προβλεπόταν η δημιουργία λογοτεχνικού χάρτη για την πόλη του Πειραιά στο Google Maps. Προχωρήσαμε και σε αυτές τις δραστηριότητες με κάποιες μικρές τροποποιήσεις στο συνταγμένο σενάριο.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Α. Πορφύρας, [«Σαρωνικός»](#). *Ο Νουμάς*, τ.1, τχ. 22, 1903.

Ν. Βελιώτης, [«Πειραιάς»](#). *Μελτέμια*. Πειραιάς: Φιλολογική στέγη Πειραιώς, 1972

Ν. Λεβέντης, [«Porto Leone»](#) (απόσπασμα). *Ποίηση 1971-2007*. Αθήνα: Ίνδικτος, 2008.

Μ. Σαχτούρης, [«Άσπρα ωραία καράβια όπως μου άρεσαν πολύ»](#). *Καταβύθιση*. Αθήνα: Κέδρος, 1990.

Γ. Χρονάς, [«Πέραμα»](#). *Ποιήματα 1968-2014*. Αθήνα: Κέδρος, 2014.

Γ. Μαρκόπουλος, [«Βράδι βαθύ να μπαίνεις στον Πειραιά»](#) (αποσπάσματα). *Η θλίψις του προαστίου*. Αθήνα: Κέδρος, 1979.

Υποστηρικτικό υλικό/εκπαιδευτικό υλικό:

Ιστοσελίδες

[Η ιστοσελίδα του Δήμου Πειραιά](#)

[Ιδιωτικό ιστολόγιο](#) (λογοτεχνία, πειραιϊκά θέματα κ.ά)

Πύλη για την ελληνική γλώσσα: [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

Ψηφίδες για την ελληνική γλώσσα: [Λογοτεχνία και πόλεις](#)

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ φάση (2 διδακτικές ώρες)

1^η ώρα

Η πρώτη ώρα του σεναρίου διεξήχθη στην αίθουσα του τμήματος, στην οποία είχαμε δυνατότητα ασύρματης σύνδεσης στο διαδίκτυο με χρήση φορητού υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Η τάξη βρισκόταν σε μετωπική διάταξη και δεν είχε χωριστεί ακόμη σε ομάδες, καθώς οι δραστηριότητες αφορούσαν στην ολομέλεια.

Πρώτα από όλα οι μαθητές ενημερώθηκαν για το θέμα που θα μας απασχολούσε τις επόμενες οκτώ διδακτικές ώρες, που ήταν ο Πειραιάς, οι συνοικίες και οι άνθρωποί του και η εικόνα του στην ποίηση. Ομολογουμένως ο ενθουσιασμός των μαθητών ήταν μεγάλος και μάλιστα εκφράστηκε η διάθεση να φέρουν υλικό, φωτογραφίες και να φτιάξουν μικρές αφίσες. Πρόκειται για ένα τμήμα που από την αρχή της χρονιάς εργαζόταν στο μάθημα της λογοτεχνίας –αρχαίας ελληνικής και νεοελληνικής– σε ομάδες, τις οποίες μάλιστα δημιουργούσαν με δική τους πρωτοβουλία με ιδιαίτερα μεγάλη προθυμία. Την περίοδο εξάλλου που εφαρμόστηκε

το σενάριο –από τα τέλη Μαρτίου– οι μαθητές είχαν ήδη εξασκηθεί και στο μάθημα Σχολική και Κοινωνική Ζωή στη δημιουργία ομαδικών εργασιών. Ήταν, επομένως, εξοικειωμένοι με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο και με δραστηριότητες που απαιτούσαν αυτενέργεια εκ μέρους τους.

Επίσης, τους έγινε γνωστό ότι στην ποιητική μας βόλτα στην πόλη θα είχαμε βοηθό έναν ψηφιακό χάρτη, στον οποίο θα αφήναμε ως ψηφιακά ίχνη τους σταθμούς της βόλτας μας, με τη βοήθεια τόσο των ποιημάτων όσο και των κειμένων που θα έγραφαν οι ίδιοι με αφορμή τα ποιήματα αυτά. Αρκετές ερωτήσεις διατυπώθηκαν πριν προλάβω να εξηγήσω πώς ακριβώς θα προχωρούσαμε: «Τι σημαίνει ψηφιακός χάρτης; Θα βρούμε εμείς τα ποιήματα; Θα πούμε αν μας αρέσουν ή όχι τα ποιήματα;». Εξήγησα τι σημαίνει «ψηφιακός χάρτης» και μάλιστα τους ζήτησα να προτείνουν, αν γνωρίζουν, και οι ίδιοι κάποιο ψηφιακό περιβάλλον. Τουλάχιστον τρεις μαθητές πρότειναν το Google Maps, χώρος που προτεινόταν και στο συνταγμένο σενάριο. Θα δούλευαν, επομένως, για τη διαμόρφωση του ψηφιακού τους χάρτη σε περιβάλλον που τους ήταν γνωστό από την καθημερινότητά τους. Οι απορίες, βέβαια, παρέμεναν για το πώς θα δημιουργήσουμε τον ψηφιακό χάρτη. Έτσι, μου δόθηκε η ευκαιρία να αναφερθώ στην ύπαρξη ενός ήδη διαμορφωμένου περιβάλλοντος, του «[Λογοτεχνία και πόλεις](#)» στις [Ψηφίδες](#), το οποίο θα χρησιμοποιούσαμε ως πρότυπο.

Στη συνέχεια, έδωσα το [πρώτο φύλλο εργασίας](#), το οποίο αναφερόταν στην πορεία των εργασιών μας και παρέπεμπε στις [Ψηφίδες](#). Επισκεφθήκαμε το περιβάλλον αυτό, για να το γνωρίσουν οι μαθητές, να παρατηρήσουν τη δομή του και να έχουν μια πρώτη εικόνα της ιστοσελίδας. Πολύ σύντομα είδαμε πώς λειτουργεί ένας ψηφιακός λογοτεχνικός χάρτης –είδαμε αυτόν της πόλης της Αθήνας– χωρίς όμως πολλές λεπτομέρειες σε αυτήν τη φάση, επειδή τελείωνε η διδακτική ώρα. Ενημέρωσα τους μαθητές ότι μπορούν να βρουν το φύλλο εργασίας στο Wiki, σε περίπτωση που θελήσει κάποιος μαθητής να βρει τον υπερσύνδεσμο για τις [Ψηφίδες](#) και να επισκεφθεί τον χώρο αυτόν.

2^η ώρα

Τη δεύτερη ώρα της Α΄ φάσης πλοηγηθήκαμε πιο διεξοδικά στο περιβάλλον [Λογοτεχνία και πόλεις](#) με τη βοήθεια του φύλλου εργασίας. Εντοπίσαμε τα στοιχεία που μας δίνει η σελίδα: χάρτη, κατάλογο πόλεων και τον φορέα δημιουργίας της. Σταθήκαμε ιδιαίτερα στην επιλογή «Λογοτεχνικές πόλεις χρηστών», καθώς αυτήν τη δυνατότητα θα αξιοποιούσαμε και εμείς για να αναρτήσουμε την πρότασή μας στο Κέντρο. Εν συντομία ανέφερα ορισμένες πληροφορίες για το [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας](#), για το έργο και την προσφορά του στον επιστημονικό χώρο της ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας. Οι μαθητές ρώτησαν ποιο δουλεύουν εκεί και πού βρίσκεται. Αφιερώσαμε ένα δεκάλεπτο σε συζήτηση γύρω από τους επιστήμονες που εργάζονται στο Κέντρο και την εργασία που επιτελούν. Νομίζω ότι αυτό που ξεχώρισαν οι μαθητές και τους έκανε εντύπωση ήταν η διδασκαλία των ελληνικών ως ξένης γλώσσας.

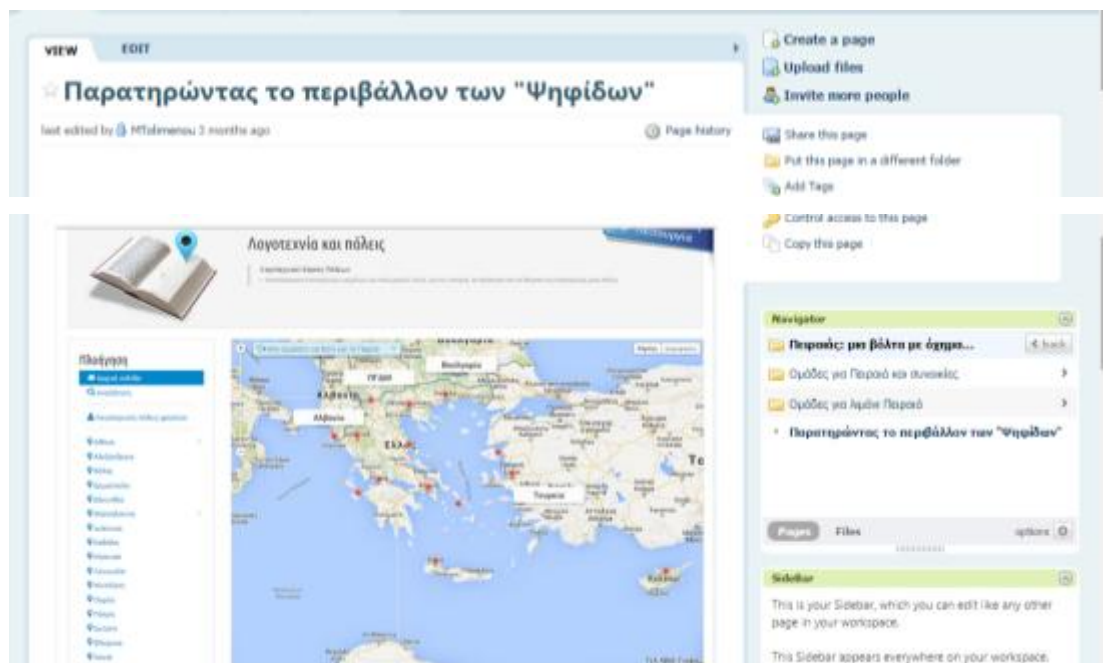
Στη συνέχεια, επιλέξαμε μία πόλη για να περιηγηθούμε στον λογοτεχνικό της χάρτη. Είχαμε διάσταση απόψεων για την επιλογή της πόλης. Υπερίσχυσαν η Αθήνα και το Παρίσι, με την Αθήνα τελικά να συγκεντρώνει τις περισσότερες προτιμήσεις. Κατά τη διάρκεια της πλοήγησης οι μαθητές κρατούσαν σημειώσεις για το περιεχόμενο της σελίδας, αφού και εμείς ως τάξη θα προσπαθούσαμε να δημιουργήσουμε παρόμοιο υλικό για τον Πειραιά και να το προτείνουμε στο ΚΕΓ.

Όπως αναφερόταν και στο συνταγμένο σενάριο, εντοπίστηκαν τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγκρότηση του λογοτεχνικού χάρτη. Μείναμε αρκετά στην υπερσύνδεση των περιοχών με τα κείμενα. Οι μαθητές ήταν εξοικειωμένοι με τους «υπερσυνδέσμους», στους οποίους στηρίζεται ο χάρτης της Αθήνας, στον οποίο περιηγηθήκαμε και ο οποίος θα μας βοηθούσε να αφήσουμε ψηφιακά αποτυπώματα και στον δικό μας χάρτη. Οι διαφορετικές απόψεις που ακούγονταν σχετικά με τη σειρά με την οποία θα ανοίγαμε τους υπερσυνδέσμους έδωσε την ευκαιρία να κατανοήσουμε τις ομοιότητες της εικονικής μας βόλτας στην Αθήνα με τις διαφορετικές διαδρομές που κάνουμε σε μια πόλη στην καθημερινότητά μας.

Συζητήσαμε ακόμα για την επιλογή των σημείων που είχαν σημειωθεί πάνω στον λογοτεχνικό χάρτη και τα κριτήρια επιλογής των σημείων αυτών. Προσπαθήσαμε να εντοπίσουμε κάποιο κοινό σημείο μεταξύ των σημείων και βέβαια πολύ εύκολα τα παιδιά μίλησαν για περιοχές στις οποίες βρίσκονταν αρχαιολογικά μνημεία, μουσεία και αξιοθέατα. Και πάλι τους ζήτησα να κρατήσουν αυτό το στοιχείο ως παρατήρηση, γιατί θα έπρεπε να ορίσουν και οι ίδιοι κάτι αντίστοιχο για τον δικό τους χάρτη.

Αφού λοιπόν ορίσαμε το «νήμα» της βόλτας μας, ξεκινήσαμε την περιήγηση στο ψηφιακό πολυμεσικό υλικό, κυρίως για να γνωρίσουν οι μαθητές το υλικό που θα μπορούσαν να συμπεριλάβουν στον χάρτη τους. Αρκετοί επέμεναν να προτείνουμε οπωσδήποτε, εκτός από λογοτεχνικά κείμενα και εικόνες, τραγούδια. Προς το τέλος της ώρας ζήτησα από τους μαθητές να γράψουν στο Wiki τις παρατηρήσεις τους για το περιβάλλον που γνωρίσαμε, ώστε να το έχουν ως οδηγό για τον χάρτη του Πειραιά που θα έπρεπε να δημιουργήσουν. Ενδεικτικά παραθέτω από το Wiki¹:

¹ Βλ. και την απάντηση ενός μαθητή στο αρχείο [erwtiseis_apantiseis_gia_perivallon](#) στον Φάκελο Τεκμηρίων.

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

**ΕΣΠΑ
2007-2013**
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Συμθεείτε την ιστοσελίδα (<http://www.greek-language.gr/Resources/literature/education/urban/index> που μελετήσαμε και γράψτε:

- Τι σας άρεσε,
- Τι σας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση,
- Τι θα θέλατε να κρατήσετε και για τη δική μας πρόταση για τον Πειραιά
- και τι θέλετε να αλλάξετε.

Μπορείτε να κάνετε οποιαδήποτε παρατήρηση, γιατί μην ξεχνάτε η πρότασή προς το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας θα είναι όλου του τμήματος.

Κάθε ιδέα θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη φυσικά!! **Μην ξεχνάτε!**

Ο στόχος μας είναι να πείσουμε τους επιστήμονες του Κέντρου να

συμπεριλάβουν τον Πειραιά στις λογοτεχνικές πόλεις.

glo... said
at 5:05 pm on Mar 31, 2015
[Reply](#) [Delete](#)

Σ' αυτήν την ιστοσελίδα μου άρεσε πως για κάθε πόλη υπήρχαν στοιχεία και πληροφορίες για την ιστορία και τον πολιτισμό της. Επίσης περιλάμβανε τα ποιήματα και τα βίντεο που έχουν αφιερωθεί σ' αυτήν. Ιδιαίτερη εντύπωση μου έκανε η ανάλυση των πληροφοριών, καθώς μας μιλάει για την ίδρυση και την εξέλιξη της πόλης. Επίσης μας λέει την προέλευση της ονομασίας αλλά και πως λεγόταν παλιότερα. Αυτό που θα ήθελα να κρατήσω για τη δική μας πρόταση για τον Πειραιά είναι οι πληροφορίες, τα ποιήματα, υπερσυνδέσμους, βίντεο, εικόνες, λογοτεχνικά κείμενα που να αναφέρονται στον Πειραιά. Αυτό που θα μπορούσαμε να προσθέσουμε στην πρότασή μας για τον Πειραιά είναι η φωνητική αφήγηση των πληροφοριών που θα έχουμε συλλέξει.

Οι περισσότεροι μαθητές πάντως δεν έγραψαν κάποιο σχόλιο στο Wiki.

Β' φάση (6 διδακτικές ώρες)

3^η-4^η ώρα

Στη Β' φάση έγινε μια σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με το συνταγμένο σενάριο. Ενώ σε εκείνο προβλεπόταν να αναζητήσουν οι μαθητές στο διαδίκτυο ποιήματα για τον Πειραιά σε ιστοσελίδες επιλεγμένες από την εκπαιδευτικό, στην εφαρμογή δόθηκαν συγκεκριμένα ποιήματα στους μαθητές. Αρχικά, βέβαια, συζητήσαμε για τα θεματικά κέντρα που θα μπορούσαν να θίγονται στα ποιήματα και, μετά από προτάσεις των μαθητών, καταλήξαμε στα εξής: οι φυσικές ομορφιές του Πειραιά, το λιμάνι και η αγορά, οι συνοικίες του Πειραιά, οι κάτοικοι και οι επαγγελματίες. Ορισμένοι μαθητές ζητούσαν επίμονα να συμπεριλάβουμε και τις αθλητικές εγκαταστάσεις του Πειραιά και συγκεκριμένα τα γήπεδα της αγαπημένης

αθλητικής ομάδας του πρώτου λιμανιού της χώρας. Τους έπεισα –με μεγάλη προσπάθεια– ότι δεν έχουμε ποιήματα να μελετήσουμε με αυτό το θέμα.

Η διαφοροποίηση αυτή έγινε, γιατί θα έπρεπε να αφιερώσουμε αρκετό χρόνο στον καθορισμό κριτηρίων για την επιλογή ποιημάτων και στην τελική αναζήτηση και επιλογή. Δεν ήταν αυτοί εξάλλου οι στόχοι της εφαρμογής του σεναρίου.

Αποφασίστηκε, τελικά, τα θέματα να είναι δύο: τοποθεσίες και συνοικίες του Πειραιά και οι κάτοικοί τους, το λιμάνι με την αγορά και οι επαγγελματίες του. Οι ομάδες που θα δούλευαν ήταν έξι και ανά δύο θα είχαν το ίδιο θέμα. Επομένως, αντιστοίχως δόθηκε στις ομάδες το δεύτερο φύλλο εργασίας. Επρόκειτο στην ουσία για [δύο φύλλα εργασίας](#) διαφορετικά ως προς το θέμα, αλλά όχι ως προς τις δραστηριότητες. Μαζί με τα φύλλα εργασίας δόθηκαν και τα ποιήματα που προτεινόταν στο συνταγμένο σενάριο, χωρίς κάποια αλλαγή. Κάθε ομάδα εργαζόταν σε δικό της υπολογιστή, στους πέντε φορητούς υπολογιστές του σχολείου που είχαμε στη διάθεσή μας και στο netbook της εκπαιδευτικού. Σε κάθε υπολογιστή υπήρχε το φύλλο εργασίας της ομάδας. Αρχικά, ζήτησα από τις ομάδες να δημιουργήσουν έναν φάκελο με τίτλο τα μικρά τους ονόματα, στον οποίο θα συγκέντρωναν το υλικό τους και θα αποθήκευαν και τα φύλλα εργασίας στους.

Στην αρχή του δεύτερου φύλλου εργασίας οι μαθητές πληροφορήθηκαν για το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονταν οι εργασίες τους: το τελικό αποτέλεσμα των εργασιών θα ήταν για τις τρεις ομάδες μια γραπτή περιγραφή του χώρου και των ανθρώπων που ζουν στο λιμάνι του Πειραιά και την αγορά του και για τις άλλες τρεις μια περιγραφή της περιοχής του Πειραιά και των συνοικιών του και των ανθρώπων που ζουν εκεί. Ως βοήθεια τους έδωσα τη συμβουλή να θεωρούν ότι η περιγραφή αυτή θα μπορούσε να διαβάζεται από έναν αφηγητή σε ένα ντοκιμαντέρ για τον Πειραιά.

Και πάλι έγινε εδώ μια διαφοροποίηση σε σχέση με το συνταγμένο σενάριο. Η πρώτη δραστηριότητα των ομάδων αφορούσε στην αναζήτηση και επιλογή λέξεων και φράσεων στα ποιήματα, προκειμένου στη συνέχεια να πραγματοποιήσουν

υπερσυνδέσεις με αντίστοιχες εικόνες που θα έβρισκαν στο διαδίκτυο. Η δραστηριότητα αυτή στο συνταγμένο σενάριο ερχόταν δεύτερη στη σειρά. Η αλλαγή έγινε γιατί θεώρησα ότι οι μαθητές, μέσα από την οπτικοποίηση των ποιημάτων, θα μπορούσαν να έχουν μια πιο παραστατική αρχική εικόνα για τις περιοχές που εξετάζαν στα ποιήματά τους. Ο ψηφιακός χάρτης, εξάλλου, που θέλαμε στο τέλος να δημιουργήσουμε θα έπρεπε να αποτυπώνει ακριβώς εικόνες από τη ζωή της πόλης. Βέβαια, δεν κατορθώσαμε να έχουμε φωτογραφίες τις οποίες να έχουν τραβήξει οι ίδιοι οι μαθητές, όπως προτεινόταν στο συνταγμένο σενάριο.

Οι μαθητές εργάστηκαν δύο διδακτικές ώρες για αυτήν τη δραστηριότητα. Όλες οι ομάδες χρησιμοποίησαν τη μηχανή αναζήτησης Google για την ανεύρεση των εικόνων. Κατά τη διάρκεια των δύο ωρών παρακολουθούσα την εργασία τους και προέτρεπα τον κάθε μαθητή της ομάδας να επιλέξει μία τουλάχιστον λέξη και να πραγματοποιήσει υπερσύνδεση με μια εικόνα της επιλογής του από το διαδίκτυο. Σκοπός μου ήταν να αποτυπωθεί η νοηματοδότηση που δίνει ο μαθητής διαβάζοντας το ποίημα. Υπήρχαν βέβαια και μαθητές που δυσκολεύονταν να κάνουν μόνοι τους υπερσυνδέσεις. Ήταν παιδιά που είτε δε θυμούνταν τη διαδικασία είτε αντιμετώπιζαν ορισμένα μαθησιακά προβλήματα ή, ακόμα, είχαν προβλήματα ένταξης στην ομάδα και δίσταζαν να αναλάβουν πρωτοβουλία για να ακουστούν και οι δικές τους επιλογές.

Υπήρξαν και δύο ομάδες στις οποίες παρουσιάστηκε πρόβλημα συνεργασίας, γιατί παραγκώνιζαν ένα μέλος. Στη μία περίπτωση επρόκειτο για μία μαθήτρια με αρκετά χαμηλό επίπεδο αυτοεκτίμησης, κάτι που της δημιουργούσε επιπλέον μαθησιακά προβλήματα. Στην άλλη τετραμελή ομάδα απέρριπταν τις ιδέες μίας συμμαθήτριάς τους, παρότι ήταν ακριβώς στο πνεύμα του ζητούμενου. Το πρόβλημα εντοπιζόταν στην τάση επιβολής της μίας από τις άλλες τρεις μαθήτριες της ομάδας –ήταν μάλιστα η πρόεδρος της τάξης– και στον ανταγωνισμό με τη συμμαθήτριά της. Πραγματικά δεν πίστευα, όταν οριστικοποιούσαμε τον χωρισμό των ομάδων, ότι θα υπήρχε τέτοιο πρόβλημα, γιατί μέχρι εκείνη τη στιγμή συνεργάζονταν πολύ καλά και

ζητούσαν μάλιστα να είναι πάντα στην ίδια ομάδα. Φάνηκε όμως ότι οι μαθήτριες αυτές είχαν αρχίσει να έχουν διαφορετικές ανησυχίες και αναζητήσεις σε επίπεδο χαρακτήρα και επιλογών στη συμπεριφορά τους προς τους συμμαθητές και το σχολείο γενικότερα. Προσπάθησα να επιλύσω αυτά τα προβλήματα είτε ζητώντας από κάποιον συμμαθητή τους στην ομάδα να υπενθυμίσει τη διαδικασία είτε προτρέποντας να ακουστεί και να γίνει σεβαστή η γνώμη όλων των μελών. Τελικά, στη μεν πρώτη ομάδα κατέθεσε τη γνώμη της και η μαθήτρια, έπειτα από δική μου ισχυρή προτροπή, ενώ στη δεύτερη, και πάλι με δική μου παρέμβαση, συμμετείχε η παραγκωνισμένη μαθήτρια στις επιλογές λέξεων. Όπως, όμως, φάνηκε στην παρουσίαση, η συνεργασία δεν ευδοκίμησε μέχρι το τέλος, αφού η μαθήτρια κατέθεσε δική της εργασία, πολύ ικανοποιητική μάλιστα, ενώ οι άλλες τρεις μία εντελώς διεκπεραιωτική.

5^η ώρα

Την επόμενη, τρίτη, ώρα της Β΄ φάσης δόθηκε στους μαθητές το τρίτο φύλλο εργασίας, ενώ διατηρήθηκε ο χωρισμός των ομάδων και τα θέματα με τα οποία ασχολούνταν. Στόχος αυτού του φύλλου ήταν, όπως όριζε και το συνταγμένο σενάριο, να αναδειχθεί η εικονοποιία των ποιημάτων. Η δραστηριότητα των μαθητών αφορούσε στον χρωματισμό με την πένα επισήμανσης λέξεων που αναφέρονταν στα θέματα με τα οποία ασχολούνταν –τις τοποθεσίες του Πειραιά, τις συνοικίες του και τους ανθρώπους που ζουν και εργάζονται εκεί για τις τρεις ομάδες και τους χώρους του λιμανιού και της αγοράς του Πειραιά και των επαγγελματιών των σημείων αυτών για τις άλλες τρεις ομάδες.

Και πάλι ενώ εργάζονταν, επεσήμανα σε κάθε ομάδα ότι κάθε μαθητής θα έπρεπε να κάνει τουλάχιστον μία επιλογή λέξης και να εξηγήσει στην ομάδα του γιατί προτείνει τη λέξη αυτή. Οι μαθητές, όπως φάνηκε και στην παρουσίαση των εργασιών τους, επέλεξαν να χρωματίσουν λέξεις για τις οποίες είχαν βρει και εικόνες. Αρχίζαν έτσι να δημιουργούν –κάτι που τους το επεσήμανα και στο φύλλο εργασίας– ένα λεξιλόγιο για τα θέματα με τα οποία ασχολούνταν, λεξιλόγιο που θα τους

βοηθούσε στην περιγραφή που θα έγραφαν. Αυτό το στοιχείο ήταν και το συνδετικό με το επόμενο φύλλο εργασίας, σύμφωνα με το οποίο θα δημιουργούσαν την περιγραφή τους.

6^η-7^η ώρα

Κατά την τέταρτη διδακτική ώρα οι μαθητές ολοκλήρωσαν τις δραστηριότητές τους στα ποιήματα –υπερσυνδέσεις, χρωματισμός λέξεων– και ξεκίνησαν να γράφουν το κείμενο της περιγραφής, αφού τους δόθηκε και το επόμενο φύλλο εργασίας –[τέταρτο φύλλο](#)– διαφορετικό ως προς το θέμα για τις ομάδες ανά τρεις, αλλά όχι ως προς τις δραστηριότητες. Στο φύλλο αυτό προσπάθησα, αρχικά, να υπενθυμίσω στους μαθητές την πορεία που μέχρι εκείνη τη στιγμή είχαν ακολουθήσει στις εργασίες τους. Ήταν η πρώτη ημέρα στο σχολείο μετά τις διακοπές του Πάσχα και ίσως τα παιδιά χρειάζονταν αυτήν την υπενθύμιση.

Επιπλέον, την ώρα αυτή επισκέφθηκαν την τάξη μας δύο συνεργάτιδες του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας για να παρακολουθήσουν την εφαρμογή του σεναρίου στην τάξη και τα παιδιά θα ένιωθαν αμήχανα, όπως μου είχαν πει από την αρχή της μέρας, αν και τους διαβεβαίωσα ότι η παρουσία των συνεργατών του ΚΕΓ θα ήταν πολύ διακριτική. Η ώρα πάντως κύλησε πολύ καλά, τουλάχιστον σε ό,τι αφορούσε τη διάθεση των μαθητών να εργαστούν στις δραστηριότητές τους, χωρίς αισθήματα αμηχανίας και ανασφάλειας λόγω της παρουσίας τρίτων στην τάξη μας.

Κάποια προβλήματα στη συνεργασία των ομάδων εντοπίστηκαν και πάλι, περισσότερο σε ομάδες που είχαν πέντε μέλη και αποτελούνταν από μαθητές διαφορετικών επιδόσεων. Το τμήμα αυτό είχε αρκετούς καλούς μαθητές και αρκετούς χαμηλής επίδοσης, τους οποίους είχα προσπαθήσει να μοιράσω στις ομάδες ώστε να υπάρξει κάποια ισορροπία. Πάντως, παρότι τόσο άνισων επιδόσεων, οι μεταξύ τους σχέσεις ήταν πολύ καλές, δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα ανταγωνισμού και μικροψυχίας, εκτός από την ομάδα των κοριτσιών που ανέφερα παραπάνω, αν και αυτό εντοπιζόταν τελικά μόνο στην ανταγωνιστική συμπεριφορά της προέδρου του τμήματος.

Στο τελευταίο αυτό φύλλο τούς προέτρεπα να συμπεριλάβουν στην περιγραφή τους λέξεις και φράσεις από τα ποιήματα που μελετούσαν και που ήδη είχαν εντοπίσει και εκείνοι ως χαρακτηριστικές της εικόνας που δίνουν οι ποιητές. Η επιλογή αυτή έγινε γιατί, σύμφωνα και με το συνταγμένο σενάριο, καθώς η πρόταση προς το ΚΕΓ θα περιλάμβανε τα συγκεκριμένα ποιήματα, καλό θα ήταν το κείμενο-περιγραφή να βασίζεται και στα ποιήματα αυτά, τα οποία δίνουν χαρακτηριστικές εικόνες του Πειραιά. Η δραστηριότητα της συγγραφής της περιγραφής ολοκληρώθηκε την επόμενη ώρα και ακολούθησε η παρουσίαση των κειμένων των ομάδων.

8^η ώρα

Κατά την παρουσίαση συμμετείχαν σε μεγάλο βαθμό όλοι οι μαθητές. Είχαμε συμφωνήσει ότι, καθώς θα παρουσιάζονταν οι εικόνες με τις οποίες είχαν δημιουργήσει υπερσυνδέσμους οι ομάδες, θα επιλέγαμε κάποιες φωτογραφίες για να τις συμπεριλάβουμε στο βίντεο που θα δημιουργούσαμε στην επόμενη φάση για τον Πειραιά. Κάθε ομάδα παρουσίαζε, με κέντρο τα ποιήματά της, τις υπερσυνδέσεις που είχε κάνει με εικόνες, τις λέξεις που είχε επιλέξει να χρωματίσει ως πιο χαρακτηριστικές για το θέμα που μελετούσε και τέλος, το περιγραφικό κείμενο που είχε γράψει. Οι περισσότερες περιγραφές, πάντως, έμειναν στο κέντρο του Πειραιά και τις δραστηριότητες των ανθρώπων. Περίμενα ότι τα παιδιά θα έδιναν μεγαλύτερη βαρύτητα στις συνοικίες του Πειραιά, στις οποίες εξάλλου ζουν. Κατά τις παρουσιάσεις συγκεντρώναμε τις εικόνες σε ένα αρχείο, προκειμένου την επόμενη φάση να δημιουργήσουμε στην τάξη ένα βίντεο, το οποίο θα επισυνάπταμε στην πρότασή μας προς το ΚΕΓ².

Στο συνταγμένο σενάριο προβλεπόταν μία ακόμη δραστηριότητα, η οποία όμως τελικά παραλείφθηκε από την εφαρμογή. Πρόκειται για δραστηριότητα που ζητούσε να αποτυπώσουν οι μαθητές τη γνώμη τους σχετικά με το τι πιστεύουν ότι

² Βλ. τον Φάκελο Τεκμηρίων το αρχείο video_peiraias.

αντιπροσωπεύει για κάθε ποιητή που μελέτησαν ο Πειραιάς και ο κόσμος του. Η παράλειψη έγινε γιατί θα ήταν δύσκολη ως δραστηριότητα για μαθητές της Α΄ Γυμνασίου να διατυπώσουν την οπτική κάθε ποιητή και μάλιστα μόνο μέσα από ένα ποίημά του. Γενικά, παραλείφθηκαν από το σενάριο δραστηριότητες που απαιτούσαν αξιολογική επιλογή και αποτίμηση εκ μέρους των μαθητών, όπως ποια ποιήματα θα μελετήσουν ή τι αντιπροσωπεύει ο Πειραιάς για κάθε ποιητή.

Γ΄ φάση (2 διδακτικές ώρες)

9^η-10^η ώρα

Στο συνταγμένο σενάριο προβλεπόταν στη Γ΄ φάση κάθε ομάδα να δημιουργήσει βίντεο με εικόνες του Πειραιά και έναν λογοτεχνικό χάρτη της πόλης, χρησιμοποιώντας ως υπερσυνδέσεις τα ποιήματα που μελέτησαν και τα βίντεό τους. Καθώς όμως ο χρόνος πίεζε, επειδή τελείωνε η σχολική χρονιά, η Γ΄ φάση ολοκληρώθηκε με όλη την τάξη να δημιουργεί σε έναν υπολογιστή το βίντεο και μια πρώτη εκδοχή ενός λογοτεχνικού χάρτη. Επίσης, στη φάση αυτή η τάξη συνέταξε και το μήνυμά της προς το ΚΕΓ, σχετικά με την πρότασή της να συμπεριληφθεί ο Πειραιάς ως μία ακόμη πόλη στο περιβάλλον των «[Λογοτεχνικών Πόλεων](#)».

Σχεδόν όλοι οι μαθητές είχαν μεγάλη συμμετοχή στη δημιουργία του βίντεο στο περιβάλλον Movie Maker. Υπήρξε, βέβαια, κάποια αναστάτωση –αναμενόμενη μάλλον– κατά την επιλογή των εικόνων και της σειράς με την οποία θα έμπαιναν, παρά το γεγονός ότι είχαμε συμφωνήσει να συμπεριληφθούν εικόνες από όλες τις ομάδες.

Σε ό,τι αφορά τον λογοτεχνικό χάρτη, είχα αποθηκεύσει στον υπολογιστή στον οποίο θα δουλεύαμε ένα στιγμιότυπο (Screenshot) του χάρτη του Πειραιά από το περιβάλλον των χαρτών του Google. Πάνω σε αυτό κάναμε ορισμένες υπερσυνδέσεις και αποθηκεύσαμε τον χάρτη μας ως εικόνα για να τον αποστείλουμε στο ΚΕΓ.

Το μήνυμα το οποίο έγραψαν οι μαθητές, όπως το ανήρτησαν στο Wiki, είναι το ακόλουθο:

Αγαπητοί συνεργάτες του ΚΕΓ,

Είμαστε οι μαθητές του Α5 του 4ου Γυμνασίου Κερατσινίου και θέλουμε να σας παρουσιάσουμε την εικόνα του Πειραιά που δημιουργήσαμε μέσα από ποιήματα. Σκοπός μας είναι να σας προτείνουμε να προσθέσετε τον Πειραιά στους λογοτεχνικούς χάρτες που έχετε δημιουργήσει στην ιστοσελίδα "Ψηφίδες".

Στην τάξη μας χωριστήκαμε σε ομάδες, διαβάσαμε ποιήματα για τον Πειραιά, βρήκαμε εικόνες, υπερσυνδέσαμε λέξεις και φράσεις από τα ποιήματα με εικόνες. Τέλος γράψαμε κείμενα που περιγράφουμε τον Πειραιά και τις συνοικίες του.

Γι' αυτό σας καταθέτουμε τις ιδέες μας και σας προτείνουμε να δημιουργήσετε λογοτεχνικό χάρτη για την πόλη του Πειραιά. Ελπίζουμε και οι ιδέες μας να σας φανούν χρήσιμες.

Περιμένουμε την απάντησή σας με ανυπομονησία.

Σας ευχαριστούμε που αφιερώσατε το χρόνο σας και μας ακούσατε.

Οι μαθητές του Α5 από το 4ο Γυμνάσιο Κερατσινίου

Οι περισσότεροι μαθητές μου ζήτησαν να ενημερώσω το τμήμα μέσα από το Wiki, αν στη διάρκεια του καλοκαιριού είχαμε κάποιο νέο από το ΚΕΓ για το μήνυμα που γράψαμε και το οποίο θα έστελνα στη συνέχεια. Έτσι, με όλες αυτές τις δραστηριότητες νομίζω ότι πλησιάσαμε αυτό που αναγραφόταν και στο συνταγμένο σενάριο: «οι μαθητές εμπλέκονται σε αυθεντικό περιβάλλον επικοινωνίας. Στόχος μας είναι η πραγμάτωση της εμπλαισιωμένης μάθησης, η δημιουργία ενός νοητικού περιβάλλοντος που οι ίδιοι οι μαθητές δημιουργούν και που είναι μέρος της καθημερινότητάς τους, του χώρου που ζουν, της κοινωνικής τους πραγματικότητας. Οι μαθητές λειτουργώντας ως ομάδα, ως μαθητική κοινότητα, συνεργάζονται και αποκτούν λόγο. Η δε διδακτική διαδικασία συνδέεται με τον κοινωνικό περίγυρο των μαθητών».

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο φύλλο εργασίας (Κοινό για όλες τις ομάδες)

«Πάμε μια βόλτα στον Πειραιά; Όχημά μας; Η ποίηση!»

- Τις επόμενες ώρες στο μάθημα της λογοτεχνίας θα ασχοληθούμε με ένα θέμα που όλοι το αγαπάμε, νομίζω: τον Πειραιά και τις συνοικίες του!

Αποστολή μας θα είναι να γνωρίσουμε την παρουσία του στην ποίηση (και κάτι ακόμη που θα το πούμε αργότερα,

γιατί είναι έκπληξη).

- Στη «βόλτα» μας, στην ποιητική μας περιήγηση, μπορούμε να έχουμε βοηθό έναν ψηφιακό χάρτη, όπου πάνω του θα αφήσουμε τα ψηφιακά μας ίχνη, τους σταθμούς της βόλτας μας. Τα ίχνη μας δε θα είναι μόνο τα ποιήματα, αλλά και οι σκέψεις μας για την προσέγγιση της πόλης από τους ποιητές.
- Έχετε να προτείνετε κάποιον ψηφιακό χάρτη; Έχω να σας προτείνω το **googlemaps**, αλλά, αν ξέρετε κάποιον πιο εύχρηστο, όλες οι προτάσεις είναι δεκτές!!
- Ως βοήθεια μπορούμε να δούμε μια ιστοσελίδα που παρουσιάζει πόλεις με τη βοήθεια λογοτεχνικών κειμένων, εικόνων και βίντεο. Είναι η ιστοσελίδα [Ψηφίδες: Λογοτεχνία και Πόλεις](#). Ας την επισκεφθούμε.
 - ✓ Τι βλέπετε να περιλαμβάνει;
 - ✓ Ποιος την έχει δημιουργήσει;
 - ✓ Προσέξατε την επιλογή «Λογοτεχνικές πόλεις χρηστών»; Τι σημαίνει αυτό άραγε; **Μήπως εδώ κρύβεται η συνέχεια της αποστολής μας;;;**

2ο Φύλλο εργασίας

(Ο Πειραιάς και οι συνοικίες του)

- Η ομάδα σας θα ασχοληθεί με την εικόνα **τοποθεσιών και συνοικιών της πόλης**, ένα από τα θέματα που μαζί επιλέξαμε την προηγούμενη ώρα.
 - ✓ Στο τέλος των δραστηριοτήτων σας θα δημιουργήσετε **ένα κείμενο-περιγραφή** του χώρου και των ανθρώπων που ζουν εκεί.
 - ✓ **Πώς θα καταλήξετε σε αυτό;** Σας προτείνω να μελετήσετε συγκεκριμένα ποιήματα, ώστε να διαμορφώσετε την εικόνα των περιοχών αυτών. Στην περιγραφή σας μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ακόμα και στίχους από αυτά τα ποιήματα.
 - ☞ **Μια συμβουλή!!** Φανταστείτε ότι η περιγραφή που θα δημιουργήσετε θα μπορούσε να είναι το κείμενο που ένας αφηγητής διαβάζει σε ένα ντοκιμαντέρ περιήγησης στον Πειραιά. (Το πρότείνει κι ένας συμμαθητής σας στο wiki: «θα μπορούσαμε να προσθέσουμε στην πρότασή μας για τον Πειραιά είναι η φωνητική αφήγηση των πληροφοριών που θα έχουμε συλλέξει.»)
- **Πάμε λοιπόν!!!**
- ☞ **Ξεκινήστε με εικόνες.**
 - ✓ Στα ποιήματα που έχετε να μελετήσετε επιλέξτε συγκεκριμένες λέξεις –πέντε τουλάχιστον– που αναφέρονται στις συνοικίες και τους κατοίκους τους και δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με εικόνες που θα βρείτε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια της μηχανής αναζήτησης google/εικόνες. Βάλτε για παράδειγμα ως λέξεις-κλειδιά: «Πειραιάς+Καστέλλα», «Πειραιάς+Φρεαττύδα, «Πέραμα».
 - ✓ Μην ξεχάσετε **αρχικά** να δημιουργήσετε ένα φάκελο στον υπολογιστή σας με το όνομα της ομάδας σας, στον οποίο θα αποθηκεύσετε το αρχείο με τα ποιήματά σας και τις εικόνες που επιλέγετε. Έτσι, θα φτιάξετε σωστά και τις υπερσυνδέσεις σας.

- ✓ Αν δεν προλάβετε να ολοκληρώσετε τη δραστηριότητά σας αυτή στην τάξη, μπορείτε να συνεχίσετε στο wiki, προτείνοντας εικόνες στον φάκελο της ομάδας σας.

Τα ποιήματά σας

(1) Λάμπρου Πορφύρα, Σαρωνικός

Δεν τραγουδώ τη δόξα σου. Στην πρωινή γαλήνη
ο κρουσταλλένιος φλοίσβος σου την κελαϊδεί τερπνά,
και πάλι όταν βυθίζεται ο ήλιος κι όταν χύνει
τους μενεξέδες σε γυαλούς και γραμμωτά βουνά,

Στης Σαλαμίνας το νησί τριγύρω πλημμυρίζει
απάνω από το γαλανό και διάφανο νερό,
μια λάμψη, μόλις ρόδινη, τη μέρα να θυμίζει
που σ' είχε βάψει άλικο το αίμα το ιερό.

Τα караβάκια τραγουδώ που πάνε για τα ξένα,
κι ως δείχνουνε στο βάθος σου φαντάσματα πανιών,
σα στοιχειωμένα φαίνονται, κι όσα είδα εγώ σβυμμένα
λέω πως τα σέρνουν στη σιωπή των έρμων λιμανιών

τις βάρκες με τα δίχτυα τους και με τα πεταχτάρια,
και κάτω από τη τέντα τους τη φτώχεια του ψαρά,
κι ακόμα μες στα δίχτυα τους φανταχτερά τα ψάρια
να σπαρταρούνε κωμικά μαζί και θλιβερά.

Με παίρνει του Σιρόκου σου εμένα η άγρια Λάμια,
όταν ανοίγει έτσι βαθιά το κύμα και κυλά
για μια στιγμή το λίγο φως στα σκοτεινά θαλάμια,
και πάει τη νύχτα του βυθού στα σύννεφα ψηλά.

Και τότε ακούω του κύματος τρελλούς τραγουδιστάδες
να παίρνουν την αόριστη και μυστική πνοή
που κρύβουνε στους κύκλους των θαμένων, οι αχιβάδες
και μιαν ατέλειωτη απ' αυτή να φτιάνουνε βοή...

Περιοδικό *Ο Νουμάς*, Τόμος 1, αρ. 22 (1903), σ. 2.

(2) Νίκου Βελιώτη, Πειραιάς

Το Λιμάνι, ναύτες, μάρκα – Βαβυλώνα –
ντοκ, ιδρώτας και νοσταλγικά μαράζια.
Η Καστέλλα –σα νυχτώνει– μια χελώνα
γαλαξίες πασπαλισμένη και σμαράγδια.

Δάσος τ' άλμπουρα στη Ζέα, φυτρωμένα
σε μια λίμνη κρυσταλλένια. Και πιο πέρα
η Χερσόνησο, βραχάκια αλμυρωμένα,
με τα στήθια τεντωμένα, στον αγέρα.

Η Φρεαττύδα, μια γοργόνα που ροκάζει
κί' αφρολούζεται στου ζέφυρου το χάδι.
Και στην Τρούμπα, το φουστάνι ξελογιάζει
ναυτικούς στα καμπαρέ της κάθε βράδι.

Λουλουδένια αρχοντοπούλα, η Τερψιθέα.
Ο Προφήτη-Λιας βιγλάτορας. Δικά του
τα μπογάζια, τα νησιά, –γαλάζια θέα.
Λεβεντόχαρα παιδιά τα Κρητικά του.

Μικρολίμανο, βαρκάκια στοιβαγμένα,
μπλόκια, κόττερα, ταβέρνες, τρεχαντήρια.
Και τα Φάληρα, φτερά ξεδιπλωμένα,
στου πουνέντη τα νερά και τα παιχνίδια.

Πειραιάς, εργατικό πυκνό μελίτσι.
Ο Καραβάς, η Κοκκινιά, το Κερατσίνι
και το ξέσπασμα του μόχθου στο μεθύσι
με καυγάδες, μα στο βάθος καλωσύνη.

Φωτεινός η Αγια-Σοφιά, στο κέντρο, λόφος,
καθαρόσπιτα στη Νίκαια, στα Καμίνια.
Πειραιάς της εργατιάς αχός και κόρφος,
λεβεντόπαιδα, τσαχπίνες και σαΐνια.

(3) Νίκος Λεβέντης, Porto Leone

Όλος αυτιά στο πατρικό το στέκι
του Ζαγκανά το παλιό Χρηματιστήριο
άκουγα τον αρχαιότερο δημότη
ν' αφηγείται για χάρη μου ονόματα
της πόλης π' άλλαζε μαγικά τη φωνή του:
«Ημπορεί να χάθηκαν τα ιερά της Αθήνας
Σωτήρος Διός Αρτέμιδος και Αφροδίτης
του Ιπποδάμου η αγορά κι η αρχαία σκευοθήκη
και το λιοντάρι μας στη Βενετία κείται!
Όμως τα λιμάνια της Μουνιχίας Ζέας Κανθάρου
ανοίγουν την αγκάλη τους στα πλοία
βεβαίως το Πασαλιμάνι έζεχνε βούρκο
η Εταιρεία έφερε τη βορβορολόγο
Forges et Chartier μ' αντιπρόσωπο Δεδιέ
μηχανή πλωτή αποτελεσματική
τη μόχα έδωξε και μόλις φύσηξη
ξαναμύρισε πάλι θαλασσινή αρμύρα.
Έγιναν έργα δαπανηρά κι ωφέλιμα
που συνέπραξαν τα επαγγέλματα γενικώς
κτίσται και μυλωνάδες μάγειροι κουρείς
οινοπώλαι παπλωματάδες πεταλωταί
ταπετζέριδες τοκισταί το πλείστον χρυσοχόοι
χαλκωματάδες γανωτζήδες λιθοτόμοι
τα μεσημέρια γεμίζουν σαράντα μαγειρεία
αλλά και τα γνωστά εστιατόρια
Μέλισσα Ποικίλη Στοά Πετρούπολις
Προσφέρουν μεγάλη ποικιλία εδεσμάτων

(από τη συλλογή *Ποίηση 1971-2007*, Ίνδικτος, 2008)

(4) Γιώργος Χρονάς, Πέραμα

Τη μέρα που ήρθα και σε βρήκα
κάτω στο Πέραμα με τους γέρους
στη θάλασσα να βρίζεις
τη κάμαρα που σε γέννησε
και τον Ξέρξη

Στάθηκα δίπλα σου και σου είπα
τα κεραμίδια θα γίνουνε τσιμέντο
τα ξύλα θα γίνουνε πέτρες
η αγάπη θα γίνει χρήμα.

Τη μέρα που ήρθα και σε βρήκα
κάτω στο Πέραμα με τους γέρους
στάθηκα δίπλα σου και σου είπα
θα μας ξεχάσουνε την Πέμπτη
το Σάββατο, το Σάββατο την ίδια ώρα
θα αναστηθούμε

2ο Φύλλο εργασίας

(Το λιμάνι, η αγορά του Πειραιά και τα επαγγέλματα)

- Η ομάδα σας θα ασχοληθεί με την εικόνα του λιμανιού του Πειραιά και τις επαγγελματικές δραστηριότητες που συναντάμε εκεί, ένα από τα θέματα που μαζί επιλέξαμε την προηγούμενη ώρα.
 - ✓ Στο τέλος των δραστηριοτήτων σας θα δημιουργήσετε **ένα κείμενο-περιγραφή** του χώρου και των ανθρώπων που ζουν εκεί.
 - ✓ Πώς θα καταλήξετε σε αυτό; Σας προτείνω να μελετήσετε συγκεκριμένα ποιήματα, ώστε να διαμορφώσετε την εικόνα του λιμανιού. Στην περιγραφή σας μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ακόμα και στίχους από αυτά τα ποιήματα.
 - ☞ **Μια συμβουλή!!** Φανταστείτε ότι η περιγραφή που θα δημιουργήσετε θα μπορούσε να είναι το κείμενο που ένας αφηγητής διαβάζει σε ένα ντοκιμαντέρ περιήγησης στον Πειραιά. (Το πρότεινε κι ένας συμμαθητής σας στο wiki: «θα μπορούσαμε να προσθέσουμε στην πρότασή μας για τον Πειραιά είναι η φωνητική αφήγηση των πληροφοριών που θα έχουμε συλλέξει.»)

➤ Πάμε λοιπόν!!!

☞ Ξεκινήστε με εικόνες.

- ✓ Στα ποιήματα που έχετε να μελετήσετε επιλέξτε συγκεκριμένες λέξεις –πέντε τουλάχιστον– που αναφέρονται στο λιμάνι, στους επαγγελματίες του λιμανιού και της αγοράς και δημιουργήστε υπερσυνδέσεις με εικόνες που θα βρείτε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια της μηχανής αναζήτησης google/εικόνες. Βάλτε για παράδειγμα ως λέξεις-κλειδιά: «Πειραιάς+λιμάνι», «Πειραιάς+αγορά».
- ✓ Μην ξεχάσετε **αρχικά** να δημιουργήσετε έναν φάκελο στον υπολογιστή σας με το όνομα της ομάδας σας, στον οποίο θα αποθηκεύσετε το αρχείο με τα ποιήματά σας και τις εικόνες που επιλέγετε. Έτσι, θα φτιάξετε σωστά και τις υπερσυνδέσεις σας.

- ✓ Αν δεν προλάβετε να ολοκληρώσετε τη δραστηριότητά σας αυτή στην τάξη, μπορείτε να συνεχίσετε στο wiki, προτείνοντας εικόνες στον φάκελο της ομάδας σας.

Τα ποιήματά σας:

(1) Νίκου Βελιώτη, Πειραιάς

Το Λιμάνι, ναύτες, μάρκα – Βαβυλώνα –
ντοκ, ιδρώτας και νοσταλγικά μαράζια.
Η Καστέλλα –σα νυχτώνει– μια χελώνα
γαλαξίες πασπαλισμένη και σμαράγδια.

Δάσος τ' άλμπουρα στη Ζέα, φυτρωμένα
σε μια λίμνη κρυσταλλένια. Και πιο πέρα
η Χερσόνησο, βραχάκια αλμυρωμένα,
με τα στήθια τεντωμένα, στον αγέρα.

Η Φρεαττύδα, μια γοργόνα που ροκάζει
κί' αφρολούζεται στου ζέφυρου το χάδι.
Και στην Τρούμπα, το φουστάνι ξελογιάζει
ναυτικούς στα καμπαρέ της κάθε βράδι.

Λουλουδένια αρχοντοπούλα, η Τερψιθέα.
Ο Προφήτη-Λιας βιγλάτορας. Δικά του
τα μπογάζια, τα νησιά, - γαλάζια θέα.
Λεβεντόχαρα παιδιά τα Κρητικά του.

Μικρολίμανο, βαρκάκια στοιβαγμένα,
μπλόκια, κόττερα, ταβέρνες, τρεχαντήρια.
Και τα Φάληρα, φτερά ξεδιπλωμένα,
στου πουνέντη τα νερά και τα παιχνίδια.

Πειραιάς, εργατικό πυκνό μελίσι.
Ο Καραβάς, η Κοκκινιά, το Κερασίσι
και το ξέσπασμα του μόχθου στο μεθύσι
με καυγάδες, μα στο βάθος καλωσύνη.

Φωτεινός η Αγια-Σοφιά, στο κέντρο, λόφος,
καθαρόσπιτα στη Νίκαια, στα Καμίνια.
Πειραιάς της εργατιάς αχός και κόρφος,
λεβεντόπαιδα, τσαχπίνες και σαΐνια.

(2) Γιώργος Μαρκόπουλος, Βράδι βαθύ να μπαίνεις στον Περαιά

Βράδι βαθύ να μπαίνεις στον Περαιά
ψαροκασέλες φέρνοντας κι αλεύρι
[...]

Να οι άνεργοι ναυτικοί στα οινομαγειρεία
Να οι Πακιστανέζοι εργάτες τη μοναξιά τους τυλιγμένοι στα παγκάκια
Να οι μανάδες του πληρώματος του πνιγμένου караβιού
στα γραφεία της εταιρίας, κι αυτά να 'ναι κλειστά
[.....]

Να η ζωή σου, Περαιά, και να το βιος μου.
Να η ζωή σου, Περαιά, και να το βιος μου.
[...]

Γεια σου Περαιά με το τίποτα, το νεκρό σου χθες
και τ' αμφίβολό σου εργατικό αύριο,
μες απ' τις καμινάδες των σκοτεινών σου εργοστασίων.

Εδώ.

Βράδι βαθύ να μπαίνεις στον Περαιά
Ψαροκασέλες φέρνοντας κι αλεύρι. Μόνος.
Και η πόλη να σε ακολουθεί από μακριά, πιστή.

Σαν την ποίηση πιστή,
Στις τελευταίες στιγμές της ζωής σου.

(από τη συλλογή *Η θλίψις του προαστίου*, Κέδρος, 1979)

(3) Νίκος Λεβέντης, Porto Leone

Όλος αυτιά στο πατρικό το στέκι
του Ζαγκανά το παλιό Χρηματιστήριο
άκουγα τον αρχαιότερο δημότη
ν' αφηγείται για χάρη μου ονόματα
της πόλης π' άλλαζε μαγικά τη φωνή του:
«Ημπορεί να χάθηκαν τα ιερά της Αθήνας
Σωτήρος Διός Αρτέμιδος και Αφροδίτης
του Ιπποδάμου η αγορά κι η αρχαία σκευοθήκη
και το λιοντάρι μας στη Βενετία κείται!
Όμως τα λιμάνια της Μουνιχίας Ζέας Κανθάρου
ανοίγουν την αγκάλη τους στα πλοία
βεβαίως το Πασαλιμάνι έζεχνε βούρκο
η Εταιρεία έφερε τη βορβορολόγο
Forges et Chartier μ' αντιπρόσωπο Δεδιέ
μηχανή πλωτή αποτελεσματική
τη μόχα έδωξε και μόλις φύσηξη
ξαναμύρισε πάλι θαλασσινή αρμύρα.
Έγιναν έργα δαπανηρά κι ωφέλιμα
που συνέπραξαν τα επαγγέλματα γενικώς
κτίσται και μυλωνάδες μάγειροι κουρείς
οινοπώλαι παπλωματάδες πεταλωταί
ταπετζέριδες τοκισταί το πλείστον χρυσοχόοι
χαλκωματάδες γανωτζήδες λιθοτόμοι
τα μεσημέρια γεμίζουν σαράντα μαγειρεία
αλλά και τα γνωστά εστιατόρια
Μέλισσα Ποικίλη Στοά Πετρούπολις
Προσφέρουν μεγάλη ποικιλία εδεσμάτων

(από τη συλλογή *Ποίηση 1971 – 2007*, Ίνδικτος, 2008)

(4) Μ. Σαχτούρης, Άσπρα ωραία καράβια όπως μου άρεσαν πολύ

Γεμάτο το λιμάνι του Πειραιά από μεγάλα
άσπρα καράβια σαν κι αυτό που μνημονεύω
στο τελευταίο ποίημά μου στα «Εκτοπλάσματα».

—Ναι, όλα τα έξοδά μου πληρωμένα —γελάω—
και για όποιον τόπο κι αν πάω πληρωμένα—
—γελάω—

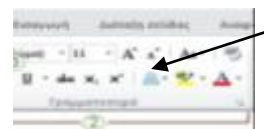
Να πάω και να χαθώ μια για πάντα,
κόκκινε σκυλοκέφαλε καπετάνιε
να χαθώ μια για πάντα.

(Από την ποιητική συλλογή: *Εκτοπλάσματα*)

3ο φύλλο εργασίας

(Ο Πειραιάς και οι συνοικίες του)

- ✓ Οι εργασίες της ομάδας σας συνεχίζονται με την επόμενη δραστηριότητα. Σας θυμίζω και πάλι ότι στόχος σας είναι να δημιουργήσετε στο τέλος **ένα κείμενο-περιγραφή** της περιοχής του Πειραιά και των συνοικιών του και των ανθρώπων που ζουν εκεί –φυσικές ομορφιές, γνωστά και χαρακτηριστικά σημεία, συνοικίες.
- ✓ Και με τη δραστηριότητα αυτή θα συνεχίσετε τη γνωριμία σας με τον Πειραιά. Εντοπίστε, λοιπόν, στα ποιήματα που μελετάτε:
 - 👉 **τοποθεσίες στον Πειραιά και τις συνοικίες του**
 - 👉 **ανθρώπους που ζουν και εργάζονται εκεί.**

- ✓ Με το εργαλείο «**Χρώμα επισήμανσης**» στο ψηφιακό σας φύλλο εργασίας χρωματίστε τις λέξεις ή τις φράσεις που αντιστοιχούν στα παραπάνω.
 - 👉 **Συμβουλή:** Χρησιμοποιήστε διαφορετικό χρώμα για καθένα από αυτά.
- ☑ Με όλες αυτές τις λέξεις που εντοπίσατε έχετε δημιουργήσει **το λεξιλόγιο** που θα σας χρειαστεί για την περιγραφή που θα συντάξετε.

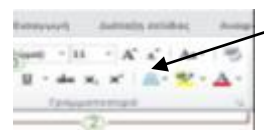
3ο φύλλο εργασίας

(Το λιμάνι, η αγορά του Πειραιά και τα επαγγέλματα)

- Οι εργασίες της ομάδας σας συνεχίζονται με την επόμενη δραστηριότητα. Σας θυμίζω και πάλι ότι στόχος σας είναι να δημιουργήσετε στο τέλος **ένα κείμενο-περιγραφή** του χώρου και των ανθρώπων που ζουν στο λιμάνι του Πειραιά και την αγορά.

- ✓ Και με τη δραστηριότητα αυτή θα συνεχίσετε τη γνωριμία σας με τον Πειραιά. Εντοπίστε, λοιπόν, στα ποιήματα που μελετάτε:

- 👉 **χώρους του λιμανιού**
- 👉 **αντικείμενα χαρακτηριστικά για το λιμάνι**
- 👉 **ανθρώπους που το επάγγελμά τους σχετίζεται με το λιμάνι και την αγορά του Πειραιά**

- ✓ Με το εργαλείο «**Χρώμα επίσημανσης**» στο ψηφιακό σας φύλλο εργασίας χρωματίστε τις λέξεις ή τις φράσεις που αντιστοιχούν στα παραπάνω.

- 👉 **Συμβουλή:** Χρησιμοποιήστε διαφορετικό χρώμα για καθένα από αυτά.

- ☑ Με όλες αυτές τις λέξεις που εντοπίσατε έχετε δημιουργήσει **το λεξιλόγιο** που θα σας χρειαστεί για την περιγραφή που θα χρειαστεί να συντάξετε.

4ο φύλλο εργασίας

Ο Πειραιάς και οι συνοικίες του

- **Οι εργασίες της ομάδας σας σχεδόν έχουν ολοκληρωθεί!**
 - ✓ Εντοπίσατε και χρωματίσατε λέξεις που αναφέρονται σε:
 - τοποθεσίες στον Πειραιά και τις συνοικίες του
 - ανθρώπους που ζουν και εργάζονται εκεί.
 - ✓ Έχετε, επομένως, δημιουργήσει ένα λεξιλόγιο για τα θέματα αυτά.
 - ✓ Βρήκατε, επίσης, εικόνες από το διαδίκτυο που σχετίζονται με όλες τις παραπάνω τοποθεσίες και ανθρώπους.
- Έχετε, λοιπόν, σχεδόν διαμορφώσει μια αρκετά καλή εικόνα που ήρθε η ώρα να τη μεταφέρετε σε ένα κείμενο-περιγραφή για τον Πειραιά, τις συνοικίες του και τους ανθρώπους που ζουν και εργάζονται εκεί.

👍 **Μια πρόταση!!** Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην περιγραφή σας λέξεις που εντοπίσατε στα ποιήματά σας και να ξεκινάτε κάπως έτσι:

«Από τον Προφήτη Ηλία βλέπεις τα τρία λιμάνια του Πειραιά και τις γύρω περιοχές, “ **τη Ζέα με δάσος τ’ άλμπουρα**”, τη Φρεαττύδα, την Καστέλα που τη νύχτα μοιάζει “ **σαν πασπαλισμένη γαλαξίες και σμαράγδια**”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4ο φύλλο εργασίας

(Το λιμάνι, η αγορά του Πειραιά και τα επαγγέλματα)

- **Οι εργασίες της ομάδας σας σχεδόν έχουν ολοκληρωθεί!**
 - ✓ Εντοπίσατε και χρωματίσατε λέξεις που αναφέρονται:
 - 👉 σε χώρους του λιμανιού
 - 👉 σε αντικείμενα χαρακτηριστικά για το λιμάνι
 - 👉 σε ανθρώπους που το επάγγελμά τους σχετίζεται με το λιμάνι και την αγορά του Πειραιά.
 - ✓ Έχετε, επομένως, δημιουργήσει ένα λεξιλόγιο για τα θέματα αυτά.
 - ✓ Βρήκατε, επίσης, εικόνες από το διαδίκτυο που σχετίζονται με όλους τους παραπάνω χώρους και ανθρώπους.
- Έχετε, λοιπόν, σχεδόν διαμορφώσει μια αρκετά καλή εικόνα που ήρθε η ώρα να τη μεταφέρετε σε **ένα κείμενο-περιγραφή** του χώρου και των ανθρώπων που ζουν στο λιμάνι του Πειραιά και την αγορά.

👉 **Μια πρόταση!!** Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε στην περιγραφή σας λέξεις που εντοπίσατε στα ποιήματά σας και να ξεκινάτε κάπως έτσι:

«Το λιμάνι του Πειραιά με τα “ **μεγάλα άσπρα καράβια**”
έτοιμα να μπαρκάρουν, φορτωμένα με

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στο διάστημα που ακολούθησε μετά την εφαρμογή του σεναρίου, σε επικοινωνία που είχα με συνεργάτη του ΚΕΓ για να αποσταλεί το μήνυμα των μαθητών, με πληροφόρησαν ότι το περιβάλλον «Λογοτεχνικές πόλεις χρηστών» είχε ήδη ενεργοποιηθεί και μπορούσαμε να δημιουργήσουμε εκεί τον λογοτεχνικό χάρτη του Πειραιά. Στο μεταξύ, είχαμε φτάσει στην εξεταστική περίοδο Μαΐου-Ιουνίου και θα ήταν δύσκολο να δημιουργήσουμε μαζί με τους μαθητές τον χάρτη αυτόν. Ενημέρωσα τους μαθητές για αυτή τη δυνατότητα που είχαμε και συμφωνήσαμε να είναι η πρώτη δραστηριότητα που θα κάνουμε τη νέα σχολική χρονιά.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Παρά το γεγονός ότι επρόκειτο για ένα σενάριο μάλλον απαιτητικό για μαθητές της Α΄ Γυμνασίου, καθώς απαιτούνταν να μην ξεχνούν οι μαθητές σε όλες τις φάσεις του ότι εργάζονται για τη δημιουργία ενός λογοτεχνικού ψηφιακού χάρτη –κάτι για το οποίο δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία–, κατά την εφαρμογή του σεναρίου αντιμετωπίσαμε προβλήματα μόνο τεχνικά. Υπήρχαν μαθητές που δε γνώριζαν, για παράδειγμα, βασικές δυνατότητες του επεξεργαστή κειμένου και συχνά η υπόλοιπη ομάδα προπορευόταν.

Όμως, η αίσθηση ότι το τελικό προϊόν των εργασιών τους –ο λογοτεχνικός ψηφιακός χάρτης– θα είχε συνέχεια και σύνδεση με μια δράση του τμήματος κινητοποίησε τους μαθητές που ανέλαβαν με μεγάλη διάθεση να ολοκληρώσουν τις εργασίες τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

—